

TÜRKÇEDEN İSPANYOLCAYA VE İSPANYOLCADAN TÜRKÇEYE GEÇTİĞİ DÜŞÜNÜLEN BAZI KELİMELER HAKKINDA TESPİTLER

Burak Toker^{1*}

*¹İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı,
Yeni Türk Dili Bilim Dalı, Doktora Öğrencisi*

**buraktoker20@hotmail.com*

Özet: Türkçe, bilinen ilk yazılı metinlerinin görüldüğü VIII. Asırdan beri günümüze kadar, Çince, Moğolca, Arapça, Farsça, İngilizce, Fransızca, İtalyanca gibi çeşitli Doğu ve Batı dilleriyle sürekli etkileşim halinde olmuş, bunlar ve bunlar gibi daha pek çok dilden kelime aldığı gibi, bu dillerin kelime hazinesine de katkıda bulunmuştur. Türkçenin kelime alışverişinde bulunduğu dillerden biri de İspanyolcadır. Özellikle Osmanlı-İspanyol ilişkilerinin çekişmesinin yoğun olarak yaşandığı XVI. Yüzyıdad kelime alış-verişi artmıştır. Ancak, yaptığımız araştırmalar neticesinde Türkçenin daha Ortaçağda İspanyolcaya kelime vermiş olduğunu tespit ettik. Bu kelimelerden zapato < çaput ve ulano < oğlan kelimeleri etimolojik ve semantik açıdan üzerinde hala tartışılan kelimelerdir. Ayrıca Güncel Türkçe Sözlük'e göre İspanyolcadan Türkçeye geçtiği tespit edilen 34 civarında kelime arasında cunta, kelimesi bu zamana kadar yapılmış etimolojik izahına şüpheyle yaklaştığımız bir kelimedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, İspanyolca, Alıntı ve Verinti Kelimeler, Etimoloji, Semantik

Reflections About Some Loanwords Between Turkish and Spanish Languages

Abstract: Interaction between languages is a natural consequence of social and cultural relations of the societies each other. Turkish language, in the course of history, have interacted with some oriental and occidental languages like Chinese, Arabic, Persian, Mongolian, Russian, English and French. In the course of history Turkish language have not borrowed so many words from other languages, but also given thousands of words to others. In this act, I will discuss about the Spanish words zapato (Turkish çaput) and ulano (Turkish oğlan), that are referred in the Dictionary of Real Academia Española, and some words which referred as a Spanish origin words in the dictionary of Turkish Language Institute, like cunta.

Key Words: Turkish, Spanish, Etymology, Semantics, Loanwords.

1.GİRİŞ

Eski devirlerde, göçler, savaşlar, ticaret, toplumların birbirleriyle ilişki kurmasını sağlamış, bu vesileyle milletler, bilgi birikimlerini birbirlerine aktarmışlar, yeni öğrendikleri şeylere yeni adlar vermek yerine, şeylerin adlarını yabancı dillerden kendi dillerine almışlardır. Milletlerarası ilişkilerin sonucu olarak, milletler birbirleriyle kelime alış-verişinde bulunmuşlar, dillerdeki yerli unsurlar kadar yabancı unsurlar da önem kazanmış ve sözlüklerdeki yabancı unsurlar hakkında da sayısız araştırmalar yapılmıştır.

Dünyanın eski dillerinden biri olan Türkçe de kadim tarihi boyunca bir çok Doğu ve Batı dili ile etkileşime girmiştir. Türkçe tarih boyunca, Orta Asya'dan Balkanlara, Karadeniz'in kuzeyinden Kuzey Afrika'ya kadar çok geniş bir coğrafyada konuşulmuştur. Tarih boyunca bu geniş coğrafyada çeşitli devletler kurmuş olan Türk kavimleri, temas ettikleri her medeniyette derin izler bırakıp o dillere yeni kelimeler verdiği gibi, bu medeniyetlerden de bir şeyler öğrenmiş, dolayısıyla söz varlığını daha da zenginleştirmiştir.

Türkler ve dolayısıyla Türkçe tarih boyunca yayıldığı geniş coğrafyada yaşanmış ve yaşanmakta olan komşuluk ilişkilerine bağlı olarak Çince, Farsça, Arapça, Rusça, Moğolca, Urduca, Ermenice, Macarca, Fince, Romence, Bulgarca, Sırpça-Hırvatça, Çekçe, İtalyanca, Arnavutça, Yunanca, Lehçe, Fransızca, almanca, İngilizce gibi bir çok dille kelime alışverişinde bulunmuştur ve bu alışveriş kuşkusuz devam etmektedir.[1]

Türkçenin tarih içerisinde kelime alış-verişinde bulunduğu dillerden biri de İspanyolcadır. İspanyolca Hint-Avrupa dil ailesinin Avrupa kolunda Romans dilleri ailesine mensuptur. En yakın akrabaları sırasıyla, Portekizce, Katalanca, İtalyanca, Romence, Fransızca, Oksitan dilidir. Başta İspanya olmak üzere, Orta ve Güney Amerika ve Afrika'da yirmeden ülkenin resmi dilidir ve 400 milyondan fazla insan tarafından konuşulmaktadır.

İspanyol edebiyatının ilk metinleri XII. yüzyıla uzanmaktadır. İspanyol edebiyatının tespit edilen ilk yazılı ve tam metni anonim halk destanı el Cantar de Mio Cid'dir. Adı bilinen ilk İspanyol şairi ise XIII. Yüzyılda yaşamış, Gonzalo de Barceo'dur. [2-3]

Tarihte Türk - İspanyol ilişkilerinin başlangıcı XIV. Yüzyılın başlarına rastlar. 1303-1304'te Bizans, Karesi Beyliği'ne karşı Aragon Krallığı'ndan yardım ister. Aragon Krallığı'nın gönderdiği Katalan-Almaguvar askerleri Bizans'tan bekledikleri karşılığı göremeyince, Katalanlar Karesi Beyliği ile

işbirliği yaparlar ve 1305'te Gelibolu'yu ele geçirirler. Katalanlar ile işbirliği bir süre daha devam eder ve bir Katalan askerî birliği İshak adındaki bir Türk beyi ile birlikte Atina'ya ilerler. Savaşı kazanıp Fransız dukünden Atina'yı ele geçirirler. Atina'daki Katalan egemenliği 1388 yılına kadar devam eder. 1351-52'de Aragon kralı Venedik ve Bizans ile ittifak ederek Cenevizlilere karşı savaş hâlindeyken Osmanlı Beyliği'nin önderi Orhan Bey Ceneviz tarafını tutar ve böylece 300 sene sürecek olan Osmanlı-İspanyol çekişmesi başlar. [4]

16. yüzyılda Türk denizciliğinin gelişmesi, Barbaros Hayrettin Paşa gibi büyük denizciler yetişmesi ve Akdeniz'in adeta bir Türk gölü hâline gelmesiyle, başlangıçta sadece İtalyan ve Cenevizliler ile sınırlı olan münasebetler genişleyip İspanyol denizcilerle mücadele edilmeye başlanır. Bu yüzyıl adeta Osmanlı padişahı Kanuni Sultan Süleyman ile İspanya kralı V. Carlos'un Akdeniz ve Avrupa siyasetinde üstünlük kurma mücadelesi ile geçmiştir.

Bu siyasi mücadelenin varlığı iki dil arasında mevcut bulunan kelime alışverişini tabii olarak hızlandırmıştır. İspanyol donanmasıyla Türk donanmasının teması neticesinde özellikle denizcilik terimleri Osmanlılar tarafından öğrenilmiş ve Türkçeye girmiştir [5].

2. TÜRKÇE VE İSPANYOLCANIN ORTAK SÖZ VARLIĞINI OLUŞTURAN UNSURLARA GENEL BİR BAKIŞ

2009 yılında yapmış olduğumuz "Türkçe ve İspanyolcanın Ortak Söz Varlığı Üzerine Bir İnceleme" başlıklı tez çalışmasında, Türkçeden İspanyolcaya geçmiş 45 adet ve İspanyolcadan Türkçeye geçmiş 34 adet kelime tespit ettik. Ayrıca Arapçanın hem Türkçe hem de İspanyolca üzerinde önemli tesirleri olması sebebiyle çalışmamızda Türkçe ve İspanyolcada ortak olarak bulunan Arapça kelimeleri de ele aldık ve hre iki dilde ortak 346 adet Arapça kelime tespit ettik. Bu kelimeleri tespit ederken, İspanya Kraliyet Akademisi'nin sözlüğü olan *Diccionario de la lengua española*'yı ve Türk Dil Kurumu tarafından yayımlanan *Güncel Türkçe Sözlük*'ü temel kaynak olarak kullandık. Türkçeden İspanyolcaya geçmiş kelimeleri izah ederken, özellikle tarihi metinlerden yararlanarak kelimelerin İspanyol edebiyatındaki kullanımlarını göstermeye çalıştık. Türkçeden İspanyolcaya geçmiş kelimelerin çoğunun, Türk İspanyol ilişkilerinin en yoğun olarak yaşandığı XVI. Yüzyılda İspanyollar tarafından öğrenildiği sonucuna vardık [6].

3. ETİMOLOJİK VE SEMANTİK AÇIDAN TARTIŞMALI BAZI TÜRKÇE VE İSPANYOLCA KELİMELER HAKKINDA TESPİTLER

Aşağıda etimolojik ve semantik olarak ele sılıp tartışacağımız bazı Türkçe ve İspanyolca kelimelerin önce Güncel Türkçe Sözlük'teki ve İspanya Kraliyet Akademisi sözlüğü Diccionario de lengua española'da tanımlarını vereceğiz, tanımlardan sonra etimolojik ve semantik tespitlerimizi dile getireceğiz.

3.1. Tr. *cunta* < İsp. *junta*

cunta: *İsp. junta. is.* Bir ülkede yönetime el koyan kimselerden oluşan kurul. [7]

junta: De *juntar*. **1. f.** Reunión de varias personas para conferenciar o tratar de un asunto (*is. Çeşitli insanların bir konu üzerinde konuşma ve tartışma amacıyla toplanmaları*). **2. f.** Cada una de las conferencias o sesiones que celebran (*is. Gerçekleştirilen konferans ve oturumların her biri*). **3. f.** Todo que forman varias cosas unidas o agregadas unas a otras (*is. Bir birlik ve bütünlük oluşturan çeşitli şeyler*). **4. f.** Unión de dos o más cosas (*is. İki veya daha fazla şeyin birleşimi*). **5. f.** Conjunto de los individuos nombrados para dirigir los asuntos de una colectividad (*is. Bir ortaklığın meselelerini idare etmek üzere tayin edilmiş bireyler topluluğu*). **6. f.** Parte en que se juntan dos o más cosas (*is. İki veya daha fazla şeyin kendisinde toplandığı kısım*). **7. f.** Pieza de cartón, cáñamo, caucho u otra materia compresible, que se coloca en la unión de dos tubos u otras partes de un aparato o máquina, para impedir el escape del cuerpo fluido que contienen (*is. İçerdikleri akıcı maddelerin sızıntı yapmasını önlemek için iki borunun arasına veya bir alet ya da makinanın diğer ilgili kısımlarına yerleştirilen karton, kenevir, kauçuk vb. sıkıştırılabilir madde*). **8. f.** Arq. Espacio que queda entre las superficies de las piedras o ladrillos contiguos de una pared, y que suele rellenarse con mezcla o yeso (*is. mim. Bir duvarın birbirine bitişik taşları veya tuğlalarının yüzeyleri arasında kalan ve harç veya alçıyla doldurulan boşluk*). **9. f.** Arq. Cada una de estas mismas superficies (*is. mim. Söz konusu yüzeylerin her biri*). **10. f.** Mar. Empalme, costura (*is. den. Kalafat çiz*). **11. f.** C. Rica. Época durante la cual se recoge el café seco y caído (*is. Kosta Rika'da, kuru kahvenin toplandığı dönem*). [8]

TDK, bir ülkede yönetime el koyan kimselerden oluşan kurul anlamıyla Türkçede kullanılan *cunta* kelimesinin İspanyolca *junta* kelimesinden geldiğini belirtmektedir. Yukarıda anlamları geniş bir şekilde verilen *junta* kelimesi İspanyolcada *òunta* şeklinde telaffuz edilmektedir. Buna ek olarak *junta* kelimesinin Türkçedeki *cunta* kelimesine en yakın anlamı DRAE'nin beşinci maddesinde mevcuttur. Ancak İspanyolca ile aynı dil ailesine mensup İtalyancadaki *giunta* kelimesi *cunta* şeklinde, yani kelimenin Türkçeye geçtiği şekliyle telaffuz edilmektedir. Ayrıca söz konusu *giunta* kelimesi İtalyanca sözlükte *organo collegiale di un goverco dispotico / Despotik bir hükümetin yürüme organı* şeklinde, Türkçede kullanımına çok yakın bir biçimde

tanımlanmış ve örnek olarak da *giunta militare / askeri cunta* ifadesi verilmiştir [9]. İspanyolca ve İtalyancanın akraba diller olmaları, kelimenin işitildiği şekliyle milletimiz tarafından benimsenerek *cunta* şeklinde kullanılması, İspanyolcada böyle bir telaffuzun var olmayışı ve İtalyanca *giunta* kelimesinin anlamının Türkçe kelimenin anlamıyla tam olarak örtüşmesi sebebiyle alıntının İspanyolca *junta* kelimesinden değil, İtalyanca *giunta* kelimesinden yapıldığını düşünmekteyiz.

3.2.isp. ulano < tr. oğlan

ulano: Del al. *Uhlan*, y este del turco *oglan* (Alm. **Uhlan** < Tr. **oğlan**). 1. m. En los ejércitos austriaco, alemán y ruso, soldado de caballería ligera armado de lanza (*Avusturya ordularında, hafif silahlı, mızraklı süvari*). [10]

oğlan: 1. Savaşta alınan erkek tutsakların bir bölümü. 2. Tımar sahiplerinin savaş zamanı birlikte götürdükleri savaşçılar. 3. Selçuklularda aylıklı asker. [11] Kelimenin Almanca üzerinden İspanyolcaya geçtiği anlaşılmaktadır. RAE sözlüğünde kelime bir askerlik terimi olarak geçmektedir, ancak kelimenin bu anlamda kullanımına rastlamadık. Yaptığımız metin taramasında kelimenin, daha XVI. yüzyılda, Türkçedeki ilk anlamına yakın bir mânâda, belki de *ulan* ünlemi ifadesiyle kullanıldığına dair aşağıdaki örneği tespit ettik:

“El Dr. Villalobos tenía un acemilero mozo y vano, porque decía ser de la montaña y hidalgo. El dicho doctor, por probarle, le dijo un día: - Ven acá, **ulano**: yo te querría casar con una hija mía, si tú lo toviesses por bien.

(Dr. Villalobos'un genç ve havai bir kahyası vardı; hep dağlarda ve soylu olmaktan bahsedirdi. Bizim doktor, onu sınamak için bir gün şöyle dedi: Gel buraya oğlan (ulan); eğer ona iyi bakacaksan, seni bir kızımınla evlendirmek isterim.) [12]

3.3. isp. zapata, zapato < tr. çapur

zapata: De zapato. 1. f. Calzado que llega a media pierna, como el coturno antiguo (is. Eski Roma çizmesi gibi bacağın yarısına kadar gelen ayakkabı). 2. f. Pedazo de cuero o suela que a veces se pone debajo del quicio de la puerta para que no rechine y se gaste menos la madera (is. Gacırdamasın ve tahtadan daha az harcan-sın diye bazen kapı menteşesinin altına konulan deri parçası). 3. f. Pieza del freno que actúa por fricción sobre el eje o contra las ruedas para moderar o impedir su movimiento (is. Hareketi yavaşlatmak veya durdurmak için dingil üzerinde veya tekerleklere karşı sürütünmeyle hareket eden fren kısmı). 4. f. Arq. Pieza puesta horizontalmente sobre la cabeza de un pie derecho para sostener la carrera que va encima y aminorar su vano (is. mim. Yüksek bir döşemeyi sağlamlaştırmak ve boşluğu azaltmak için dikey bir tahta payandanın üst tarafına yatay olarak yerleştirilen parça). 5. Mar. Tablón que se clava en la cara inferior de la quilla para defen-

derla de las varadas (is. *Kaya parçalarından gemiyi korumak için gemi omurgasının dış yüzüne çakılan büyük levha*). 6. f. Mar. Pedazo de madera que se pone en la uña del ancla para resguardo del costado de la embarcación y también para llevar el ancla por tierra (is. den. *Geminin bordasının emniyeti için ve ayrıca çapayı topraktan çıkarmak amacıyla çapanın ucuna takılan tahta parçası*). 7. Chile. Telera del arado (Şili'de, *saban mili*). 8. f. Cuba. Zócalo de fábrica en que se apoya una pared o tabique (is. *Küba'da, bir duvar ya paravanla desteklenen sütun kaidesi*). [13]

zapato: Del turco zabata (tr. *zabata*). 1. m. Calzado que no pasa del tobillo, con la parte inferior de suela y lo demás de piel, fieltro, paño u otro tejido, más o menos escotado por el empeine (is. *Tabanının alçak kısmıyla ve derisinin geri kalan bölümüyle ayak bileğini geçmeyen, keçe, bez yada başka bir dokumadan yapılan ayakkabı*). [14]

zapato, İspanyol dilinin etimolojisi en çok tartışılan ve henüz açıklanamamış kelimelerinden biridir. RAE, kelimenin Türkçe *zabata'dan* geldiğini iddia etmiş, Corriente ise Türkçede böyle bir kelime bulunmadığını belirterek buna itiraz etmiş ancak kelimenin kökenine dair net bir izah da yapmamıştır [15].

Corriente'nin tespiti doğrudur, Türkçede *zabata* diye bir kelime bulunmamaktadır. Coromines ise *zapato* maddesini uzun uzun ele almış, maddeye başlarken kelimenin kökeninin kesin olmadığını belirtmiş ve dünyanın çeşitli dillerinde *zapato* benzeri kelimeler olduğunu dile getirmiştir. Corominas, Portekizce *sapato*, Katalanca ve Oksitan dilinde *sabata*, Fransızca *savate*, İtalyanca *ciabatta*, Baskça *zabatu*, ve Arapça halk ağzında *sabbÀu* kelimelerini örnek verdikten sonra Kuzey Slav dillerinde *čabot* (*čabty*), Kazan Tatarcası'nda, yani Kuzey Türkçesinde *čabata* (*çabata*) kelimelerine değinir, ancak bu kelimelerle İspanyolcadaki *zapata* ve *zapato* kelimeleri arasında bağlantı kurmaktan çekinir. [16]

Kuzey Türkçesinde *çabata* şeklinde bir kelime tespit edilememiştir. Buna en yakın olabilecek kelime *çaput* kelimesidir. Kelimenin Türkçenin tarihî dönemlerindeki Arap harfli imlâsı dikkate alındığında, *چاپوط* yazılışının yanında *چاپوط* biçiminin de görülmesi muhtemeldir. Bu görüşü Clauson da desteklemektedir [17]

Çaput kelimesi Güncel Türkçe Sözlük'te "is. hlk. 1. *Eskimiş bez parçası, paçavra*. 2. *Bez*" şeklinde tanımlanmaktadır. Çeşitli Türkiye Türkçesi ağzlarında ise kelime *çaput*, *çapıt*, *çabut*, biçiminde görülmekte ve *eski bez parçası, adi kumaş, yamalık* gibi karşılıklarla açıklanmaktadır. [18]

Kıpçak Türkçesi Sözlüğü'nde *çaput* kelimesi *paçavra* olarak tanımlanmış, *çapar* ve *çapur* kelimeleri ile karşılaştırılmıştır. [19]

Gerard Clauson ise *çaput* maddesinde *çapgut* kelimesine gönderme yapmıştır. *Çapgut* kelimesinin belki *çap-* kökünden gelebileceğini, fakat aradaki semantik bağlantının uzak olduğunu söyler ve bu konu üzerinde fazla durmadan

kelimenin Türk şivelerindeki karşılıklarına ve kullanımına geçer: Kırgız Türkçesinde **çapan çapkıt**: *outer clothing /dış giysi*; **çopkut**: *body armour / zırh*; Osmanlı Türkçesinde **çaput**: *rag, patch, gore, gusset / paçavra, peş, adi kumaş*; Kıpçak Türkçesi'nde **çaput**: *a patched garment / yamanmış giysi*. [20]

Görüldüğü gibi **çaput** kelimesi Türkçenin tarihî dönemlerinden beri, *eski bez parçası, adi kumaş, eski giysi* anlamlarında kullanılmaktadır. İspanyolcaki *zapata* kelimesi incelendiğinde maddenin, “*gacırdamasın ve tahtadan daha az harcansın diye bazen kapı menteşesinin altına konulan deri parçası*” şeklinde çevirdiğimiz ikinci fırkasının **çaput** kelimesinin anlamıyla örtüştüğü görülmektedir. Ön sesteki ç > â değişmesi ve son sesteki ünlü türemesi de düşünüldüğünde *zapata* kelimesinin Türkçe **çaput**'tan gelmesi gayet akla yatkındır. Ayrıca *eski bez parçası eski giysi* anlamlarına sahip olan kelimenin *ayakkabı* anlamında kullanılması da gayet olası bir durumdur. Zira Günay Karaağaç, **çaput** kelimesinin Ermeniceye *yırtık kumaş, paçavra, çok kullanılmış pabuç* anlamlarıyla ve aynen Türkçede olduğu gibi **çaput** şekliyle geçtiğini tespit etmiştir ki, Ermeniceye böyle bir anlamla geçen bir kelime başka bir dile de benzer bir anlamla geçebilir. [21]

Sonuç olarak, anlam bağlantıları, ses değişimleri ve kelimenin başka dillerdeki ödünçlenişi değerlendirildiğinde etimolojisi bu güne kadar tam olarak açıklanamamış olan *zapata* ve *zapato* kelimelerinin Türkçe **çaput** kelimesinden geldiğini düşünmekteyiz.

4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Yapmış olduğumuz çalışmada etimolojisinin hatalı olduğunu tespit ettiğimiz kelimelerden biri de Türkçedeki Batı kaynaklı kelimelerden biri olan **dang** kelimesi idi. Güncel Türkçe Sözlük'ün 2005 yılındaki 10. baskısında kelime “Başta, kaslarda, oynaklarda ağrılar yapan, vücutta kızıl lekeler bırakan ateşli ve salgın bir hastalık” olarak tanımlanmış ve İspanyolca **dengue** kelimesinden getirilmişti. [22] Kelimenin Türkçe'ye işitilerek geçmesinden hareketle, kelimenin İspanyolca **dengue** (“denge” okunur) Fransızca **dengue** (“dang” okunur) kelimesinden getirilmesi gerektiğini söyleyerek kelimenin etimolojisini düzeltmiştik. Ancak bu durum bizim gözümüze takıldığı gibi Türk Dil Kurumunun değerli uzmanlarının da gözüne takılmış olmalı ki 2011 yılındaki 11. baskıda kelime düzeltilmiş ve Fransızca **dengue'dan** getirilmiştir. [23].

Türkçe ve İspanyolca arasında alıntı-verinti kelimeler meselesi hem Türk hem İspanyol araştırmacılar tarafından bu güne kadar ne yazık ki hak ettiği ilgiyi görebilmiş değildir. Tabii bunun en önemli sebebi, İspanyol üniversitelerinde müstakil bir Türk Dili ve Edebiyatı bölümünün bulunmaması, İspanyol üniversitelerinde Türkçe derslerinin ancak bazı Arap Dili ve Edebiyatı bö-

lümlelerinde seçmeli olarak outuluyor olmasıdır. Konu üzerinde yapılan çalışmalar bu kadar kısıtlı iken, her iki ülkenin dil otoritesi olan kurumlar tarafından yayımlanan sözlüklerde, bazı kelimelere semantik ve etimolojik açıdan yanlış izahların getirilmesi kaçınılmazdır. Biz yapmış olduğumuz çalışmada Türkçe ve İspanyolcanın ortak söz varlığını mümkün olduğunca ele almaya çalıştık. Tabii bizim de gözümüzden kaçan ayrıntıların olması muhtemeldir. Konu ile ilgili ileride yapılacak olan çalışmalarda bizim gözümüzden kaçan unsurların da aydınlatıcı bir şekilde ele alınacağını ve karşılaştırmalı dilbilim çalışmalarına daha büyük katkılar yapılacağını temenni ediyoruz.

5. KAYNAKLAR

- [1] Karaağaç, G., 2008, Türkçe Verintiler Sözlüğü, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, p. VI
- [2] Deyermond, A., El "Canar de Mio Cid y la Epica, p. 83, In: Historia y critica de la literatura española vol. 1 Edad Media (Eds. Rico F. y Deyermond A. Editorial Critica, Barcelona, España.
- [3] Deyermond, A, Berceo y la poesía del siglo XII, p. 127, In: Historia y critica de la literatura española vol. 1 Edad Media (Eds. Rico F. y Deyermond A. Editorial Critica, Barcelona, España.
- [4] İnalçık, H. 2008, Türk İspanyol İlişkilerine Kuş Bakışı, p. 23 In. Türk Korkusu (Ed. Özlem Kumrular) Doğan Kitap, İstanbul.
- [5] Tuncel T, 2008. Osmanlı Şiirinde Gemicilik Terimleri, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, pp. 4-5
- [6] Toker B. Türkçe ve İspanyolcanın Ortak Söz Varlığı Üzerine Bir İnceleme, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, pp. 4-68.
- [7] Kolektif, 2011, Güncel Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu, Ankara, p. 376
- [8] Colectivo, 2001. Diccionario de la lengua española, 22ª edición, Real Academia Española, Madrid. p. 1330
- [9] Sabatini Colletti, **Dizionario della Lingua Italiana** (Çevrimiçi) http://dizionario.corriere.it/dizionario_italiano/G/giunta_2.shtml 05.04.2012
- [10] Diccionario de la lengua española, p. 2150
- [11] Türk Dil Kurumu, Tarih Terimleri sözlüğü Çevrimiçi <http://tdkterim.gov.tr/bts/> 15.04.2012
- [12] Luis de Pinedo, 1550 Libro de chistes. Ed. Paz y Melia, A., 1964, Atlas, Madrid.
- [13-14] Diccionario de la lengua española, p. 2339-2340
- [15] Corriente F. 1999, Diccionario de arabismos y voces afines en iberorromance, Gredos Madrid, p. 476
- [16] Coromines, J. Pascual, J. 2000, Diccionario crítico etimológico, v. 6 Gredos, Madrid, pp. 77-80.
- [17, 20] Clauson, G. 1972, An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth Century Turkish, The Clarendon Press Oxford, pp. 395-396
- [18] Güncel Türkçe Sözlük, 2011 , p. 395
- [19] Toparlı, R., Vural, H. Karaatlı, R. 2003 Kıpçak Türkçesi Sözlüğü, Türk Dil Kurumu, Ankara, p. 46
- [21] Karaağaç, G. A.g.e. p. 177
- [22] Kolektif, Güncel Türkçe Sözlük, 2005, Türk Dil Kurumu, 10 basım Ankara, p. 471
- [23] Güncel Türkçe Sözlük, 2011, s. 498